

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upraviništvo Komenskega ulice št. 12.

Sv. Cecilija.

„Pojte Gospodu novo pesem,
njegova hvala naj se razlega v zbi-
rališču svetih.“ Ps. 149.

Sv. cerkev obhaja danes praznik svete device in mučenice — Cecilije. Cecilija je bila rojena v Rimu od plemenitih, toda paganskih starišev; ali zgodaj že je prejela sv. krst in obljubila Bogu vedno devištvo. Proti njeni volji je bila dana v zakon Valerijanu, kateremu je pa prvi večer po poroki dejala te-le besede: „Valerijan! Jaz sem v varstvu angelja, ki mi varuje devištvo. Ne dotikaj se me, sicer te zadene jeza božja.“ Valerijan prevzet teh besedi, spoštuje njeno devištvo in pravi celò, da hoče verovati v Kristusa, ko bi videl onega angelja. Cecilija mu reče, da se to zamore zgoditi, toda ne brez svetega krsta. Valerijan, ves vnet in želeč videti angelja, obljubi, da se dá krstiti. Cecilija ga pošlje k papežu Urbanu, ki je radi preganjanja kristijanov bival v katakombah, in ta ga poduči in krsti. Ko se vrne k Ceciliji, najde jo v molitvi, in poleg nje angelja, bleščečega se v nebeški svetlobi. Ves osupnjen gleda ta prizor in ko se zdrami, pokliče brata svojega, Tiburcija, kojega poduči Cecilija sama v resnicah svete vere; pošlje ga k papežu, da prejme sveti krst in ko se vrne, je bil vreden spoznan iste prikazni, ki jo je videl brat.

Ko prefekt Almahij to zvé, da oba mučiti in usmrtiti. Čez par dni prime Cecilijo in tirja od nje premoženje bratov. Cecilija odgovori, da je že vse razdelila med uboge. Almahij, kateremu se je skominalo po premoženju umorjenih bratov, je bil tako razjarjen, da je dal povelje, naj se Cecilija v njeni lastni hiši zaduši v kopelnici. Dasi so kurili noč in dan, sopara in ogenj se nista dotaknila Cecilije. Poslali so rábeljna, ki je z mečem trikrat mahnil po njenem zatilniku, a ni mogel odsekati glave. Cecilija je živela še tri dni, spodbujala in učila kristijane in umrla blažene smrti. Slovesno so jo pokopali v katakombah, pozneje pa prenesli v cerkev onstran Tibere, ki nosi Cecilijino ime. Danes so ondi velike slavnosti in ves Rim poslušá antifono, ki se poje današnji dan in se glasi: „(Cantantibus organis). Med zvoki svatovske godbe je prepevala devica Cecilija v svojem srcu le Bogu edinemu, rekoč:

Gospod, neomadeževano bodi srce moje in telo moje, da ne bom osramočena!"

Pri njeni poroki z Valerijanom se je glasila razuzdana glasba, Cecilija pa je molila za čistost. Bog jo je uslišal, da se je ohranila neomadeževano, da je Kristusu pridobila celò moža Valerijana in njenega brata Tiburcija. Zategadel je sv. cerkev postavila sv. Cecilijo za pokroviteljico cerkvene glasbe; danes je tedaj častni dan društva, ki si je privzelo Cecilijino ime, danes je slavni dan tudi našega župnijskega društva, ki si je postavilo imenitno nalogo, skrbeti za povzdigo cerkvenega petja. To mi dáje priliko, da govorim kratko o cerkveni glasbi in o Cecilijinem društvu.

I.

Kaj je cerkvena glasba? Kakšen je njen namen?

Znano je, da je sveta cerkev vse umetnosti vzela v svojo službo, stavbarstvo, kiparstvo in slikarstvo. Storila je pa to ne iz namena, da bi se kinčala in ponášala z vnanjščino, marveč zgodilo se je radi Boga. Bogá častiti, njemu služiti, to je namen sv. cerkve. Vzela je tedaj umetnosti v svojo službo, da bi po njih ljudi vodila k Bogu. Umetnost je pojav lepote, po nji naj bi se verniki bližali Bogu, ki je vzor in vir vse lepote. Po vidnih umetninah naj bi se navdušili v ljubezni do nevidnega Bogá. V isti namen, namreč v proslavo božjo in v spodbudo ljudstva je sv. cerkev prevzela tudi glasbo, dala ji prvo mesto med vsemi umetnostmi.

In tako je prav; saj je glasba med vsemi umetnostmi najbolj duhovita, najblažja; ona je v resnici živa; ona, kakor nobena druga, vpliva na človekovo srce. Še več. Cerkevna glasba je nele vzvišena umetnost, marveč ona je prejela tudi nekako posvečenje, ker je neposredno spojena s cerkvenim bogoslužjem. Cerkveno bogoslužje nam dan za dnevom predstavlja velikansko daritev na sv. križu, ki se je izvršila v rešitev naših duš; besedilo k tej drami je cerkveno petje. Bogoslužje se sicer lahko vrši brez petja, to je res; ali slovesna služba božja je nemogoča brez petja. Toraj cerkveno petje ni postranska reč. Petje je namreč jezik srca. Hočeš ganiti srcé, najlažji ga pridobiš z milo pesmijo. Cerkevna glasba je tedaj del cerkvenega bogočastja, je v neposredni dotiki z altarjem.

Kar pa je v dotiki z altarjem, o tem določa edino cerkev. Gledé svete maše je cerkev natanko določila vsako besedo, vsak korak, vsak priklon in pod grehom je prepovedano kaj opustiti ali pridjati. Glasba ima pa nalogo z mašnikom moliti, ž njim častiti in slaviti Boga. Zategadelj je cerkev, kakor mašnikom, istotako tudi pevcem v roke podala besedilo in natančno določila, kaj in kako naj se poje.

1. V prvi vrsti naj se goji koralno petje, ker to petje je tako staro, kakor cerkev: koralni spevi so že odmevali v rimskih katakubah, oni so cerkevna last. Je pa koralno petje ono resnobno, častljivo, enoglasno petje, ki ga izvršuje mašnik pred altarjem, duhovniki v psalmih, zbor pri nekaterih delih sv. maše in drugih prilikah. Današnjemu svetu ne dopada enoglasno, koralno petje, ker svet ljubi razkošnost, ljubi le to, kar se

laska čutom. Koral je tudi prišel v slab glas, ker so se ga pevci v prejšnjih časih posluževali le pri črnih mašah in veliki teden, sicer mu pa niso dali nobenega mesta. Cecilijino društvo mu je pridobilo zopet veljavo in mesto. Ne morem vam tukaj opisavati lepote in vzvišenosti cerkvenega korala, sv. cerkev ga razglašča za svojo last in ga nam zaukazuje, to je dobrim kristjanom dovolj.

2. Sv. cerkev tudi goji večglasno petje, samo da mora biti cerkve dostojno, resnobno, sveto. Stvar je tolike važnosti, da je sam Tridentki zbor se baval ž njo in izdal sledeče določilo: „Iz cerkve je izgnati vsaka glasba, katera, bodisi pri orglah ali v zborih, kaže posvetnost, nedostojnost, da se bo hiša Gospodova v resnici smela imenovati hiša molitve.“ — Potem takem mora biti velik razloček med cerkveno in svetno glasbo. Svetna glasba je gledališka, mehka, zibajoča, burna, razkošna, lahkomiselna; cerkvena mora biti sveta, resnobna, spodbudna. Zelo se motijo oni, ki menijo, da na glasbi ni nič ležeče, da je dobra vsaka glasba, samo da se podtakne nabožno besedilo. Tako so včasih delali organisti, pa so spevom in svetnim pesmim podtikali cerkveno besedilo; nič boljši se ni godilo cerkvenim pesmim. Če se je komu dopadla melodija, podtaknil ji je cerkveno besedilo in pesem je bila gotova. Pa če to ne, zlagali so take pesmi, ki bi se lahko pele v vsaki veseli družbi, samo da se jim da svetno besedilo. Bili so možje in so še, ki trdijo, da pesmi, ki jih pojó pastirji, terice in ženjice, se spodbudno pojó tudi v cerkvi, tedaj ne ločijo cerkvene pesmi od nabožne in odtod je prišlo, da čujemo še dandanes, zlasti po deželi, pesmi, ki izražajo bolj osebna čutila, ki se lahko pojó pri delu, na romarskem potovanju, pri domačih pobožnostih, tudi pri nekaterih pobožnostih v cerkvi, recimo pri šmarnicah, litanijah, nikdar pa ne pri sv. maši, najmanj pa pri slovesni službi božji.

3. Slovesna sv. maša je središče, je vzor vsega našega bogočastja. Zagledelj je sv. cerkev natančno določila, kaj in kako se ima peti. Peti se mora vse v latinskem jeziku, ker zbor mora soglašati z altarjem. Naj kdo misli in piše tako ali tako, dokler bo mašnik pel v latinskem jeziku, toliko časa ostane postava, da se mora tudi zbor tega jezika posluževati pri slovesni službi božji. Vzrok je pa ta: Cerkev želi po tej poti pokazati edinstvo, ki je znamenje prave Jezusove cerkve. Edinstvo je pa le mogoča, ako se rabi vsepovsodi tisti jezik in sicer dovršen, stanoviten in ne premembam pódvržen jezik. To je jezik latinski.

1. On je mrtev jezik, noben narod ga več ne govori, zato se nič ne spreminja, je še danes tak, kakoršnega je prijela sveta cerkev, torej je pripraven, da božje razodetje in sveta bogočastna dejanja ohranjuje čista, nepremenjena in nepopačena.

2. Enotni jezik tudi stori, da se katoličan rimske cerkve, duhovnik in neduhovnik, pri javni božji službi povsod čuti domačega. Kar vidite in čujete na Kranjskem, to skušate tudi v Ameriki, v Afriki, v Aziji. Ako človek pride v daljne kraje, vse mu je tuje, le očitna služba božja mu je stara znanka, v katoliški cerkvi se čuti domačega.

3. Živi jezik je manj pripraven za bogočastje, ker se vedno spreminja. Že danes komaj beremo knjige, ki so bile tiskane pred 50 leti; izrazi se spreminjajo, zastarajo, spremeni se tudi pravopis in tako je treba vedno novih izdaj. Kako lahko bi se vrinile pomote v bogočastno besedilo?

4. V sedanjem narodnostnem prepiru je edina sreča, da se bogočastje opravlja v latinskem jeziku. Ko bi se opravljal nemški, izostali bi Slovenci, ko bi se opravljal slovenski, izostali bi Nemci. Tako pa vsi čujemo moliti in pevati v častitljivem, bogočastnem jeziku in se čutimo vsaj v cerkvi otroke enoiste matere.

5. Nekaterim ni všeč latinski jezik, ker jim je nerazumljiv. Toda sveta cerkev zaukazuje dušnim pastirjem, da naj vernikom razlagajo svete obrede in pomen besedila. Tudi imamo knjige, iz katerih se lahko poučimo. Kdor hoče in se potruzi, razume lahko vse. Sicer se pa obhaja v latinskem jeziku samo slovesna služba božja, dovolj je še prostora za domači jezik v pridigah, litanijah, tihih mašah, rožnem vencu, česčenju sv. R. Telesa, v zakramentih in blažilih.

II.

Čuli smo, kaj in kako naj se poje v cerkvi. Odgovor je bil lahak. Svet je kraj, sveta hiša božja, sveto je besedilo in svet je namen cerkve, namreč poveljevat trikrat svetega Boga in spodbujati verno ljudstvo; sveta mora biti tedaj tudi glasba. Ona se mora razlikovati od posvetne glasbe v melodijah, v harmonijah, kakor se mašniška oblačila razlikujejo od svetnih. Glasba se mora podrediti cerkvenim določilom, tesno se spojiti z altarjem, potem je v resnici služabnica sv. cerkve. Da se to zgodi, osnovala so se po raznih škofijah Cecilijina društva. V naši škofiji deluje društvo že 26 let. Ima svoj časnik, svojo orglarsko šolo, ima pa tudi pokazati obilo sadú svojega delovanja. Ko bi vi vedeli, kakšna je bila cerkvena glasba pred 50 leti! Bilo je pravo muziciranje, ki se ni nič ločilo od svetne glasbe. Cerkvena določila so bila na papirji, pa se niso spolnovala, bilo je pravo razdejanje na svetem mestu. Kako dostojno se dandanes obhaja služba božja po naših cerkvah! Organisti in pevci tekmujejo med seboj, da bi čim lepše proslavljali Bogá. To je zasluga Cecilij. društva. To društvo se je zavzelo za starodavni koral, to društvo neguje lepo, večglasno petje, ono je poslalo že toliko dobro izobraženih organistov po škofiji, kajti povsodi, tudi v malih cerkvah po deželi, naj se glasi Bogú spodobna čast. To društvo kliče cerkvenim pevcem: Vi ste pevci sv. katoliške cerkve, tovariši kerubov in serafov, kateri pred božjim prestolom z največjo spoštljivostjo v enomer pojo trikrat svet, svet svet!

Tudi v naši župnijski cerkvi se je mnogo zgodilo za povzdigo cerkvene glasbe. Že leto dni se vadi in uri novi cerkveni zbor, ki šteje danes 32 glasov. Vsak torek in petek ima redne vaje, in se jih udeležuje res s hvalevredno vztrajnostjo. Letos se je ustanovilo še farno Cecilij. društvo, da skrbi za gmotno podporo cerkvene glasbe. Pravi prijatelji cerkvene glasbe so hitro pristopili k društvu, a pričakujem vsaj še enkrat toliko članov in prijazno vabim k pristopu, sicer se ne bo dosegel namen društva. Danes pa obhaja društvo

svojo blaženo pokroviteljico, sv. Cecilijo. Ona je čisto srce povzdigovala kvišku in Bogu je bil prijeten spev njenega srca; ohranila je sveto devištvo, spreobrnila Valerijana in Tiburcija, sebi in njima priborila mučeniško smrt in krono. Tudi mi hočemo zastaviti vse svoje moči in prepevati Bogú slavo. Kdorkoli ima zmožnosti od Boga, rad se posveti cerkvenemu petju, saj je to angeljsko opravilo na zemlji. Vestno se hočemo držati cerkvenih določil, to in tako pevati, kakor zaukazuje sv. cerkev. To krščanski verniki, vam bode v spodbudo, cerkev vam bode nadomestila vse veselice, gledišče in koncerte. V tem pogledu opravlja cerkvena glasba v resnici kulturno delo, ker vsem, zlasti pa vam krščanskim delavcem in poslom nudi umetnostni užitek, ki vam blaži srce, vedri duhá in vam daje že tu okusiti nekoliko nebeškega veselja. Koncem našega življenja nam pa sv. Cecilija izprósi srečno preselitev v sveto nebo, kjer bomo uvrščeni med angeljske kore, vsi brez izjeme prepevali trojedinemu Bogu večno slavo. Amen.

P. Hugolin Sattner.

Zakaj se noče zboljšati?

Le-to vprašanje zastavil je *Corvinus clericus* „duhovnikom ter njih vzgoji teljem“ v glasilu Občnega Cecil. društva in dal odgovor, vreden, da ga priobči tudi naš list.

V neki škofiji je predpisano, da se noben mašnik ne pripusti k župnijskemu izpitu, kateri ni prej v učiteljskem zavodu dovršil šesttedenski pedagoški tečaj in se tako nekoliko podučil o bistvu ljudske šole sploh in o učni metodi pri posameznih predmetih. V nekem takem zavodu je jel učitelj glasbe govoriti tudi o predpisih za cerkveno glasbo in takoj se je oglasilo več navzočih novomašnikov, češ, da le-ti predpisi njih ne vežejo.

Žal, da se tako obnašanje ne nahaja le posamezno, marveč mnogo je sicer prav gorečih članov duhovščine, celo „muzikaličnih“, kateri se ne brigajo za cerkvene določbe; kateri o cerkveni glasbi z liturgične in glasbene strani še pojma nimajo, o pravi cerkveni glasbi zabavljivo razsojujejo, jo vpričo lajikov smešijo, pevskega vodji, kateri cerkveno glasbo po volji svete cerkve izvajajo, kolikor morejo nasprotujejo in mu njegovo delovanje temeljito grené. V takih okoliščinah seveda ne more napredovati reforma cerkvene glasbe, kakor jo zahteva cerkev.

Človek bi še razumil, da posamezni duhovniki o takih predpisih sploh nič ne vedó, dasi tudi moramo po razjasnjujočih spisih poslednjih let, ko je o tem že nastala cela literatura, imenovati toliko nevednost pravo blamažo, kakor monakovski profesor Andr. Schmid v svojem „Caeromoniales“. Kempten 1897 po pravici piše: „Da se uredi cerkvena glasba po določbah sv. cerkve, treba, da liturgični in rubrični poduk te določbe prav tako razlaga, kakor določbe o mašnem obredu in podelitvi sv. zakramentov.“ Zgoraj navedeni ugovor o neobveznosti pa nas sili, da si stvar bolj natanko ogledamo. Te „vednosti“ mladi gospodje gotovo nimajo iz samega sebe, marveč se jim je morala naravnost od zunaj vcepiti.

„Cerkvena glasba je del liturgije“ (S. R. C. 7. julija 1894) in da je katoliška liturgija do najmanjših delov zakonito in pravno določena, bi morali novomašniki vendar vedeti, ker so bili za liturgične predpise pri izvajanju „profesije tridentine“ neposredno zapriseženi. Poleg tega pa so izgovorili besede: „Rimskemu papežu . . . obljubim in prisežem resnično pokorščino . . . kakor resnično mi Bog pomaga.“ In vendar proglašajo predpise o cerkveni glasbi, kakoršni se nahajajo v misalu, ceremonijalu in v določbah od papeža postavljeni ter po njegovem ukazu in z njegovo avtoriteto razsojajoče kongregacije za sv. obrede — za neobvezne!

Zakaj? Določbe so izdane, tudi so uradno razglašene, zadnjič od 1898 do 1901 v pet zvezkov obsegajoči oficijelni zbirki, „v liturgični knjigi popolne in neovržene avtoritete“, kakor jo v predgovoru kongregacija sama imenuje. Ali hočete še čakati, kakor judje na Mesija, da bode vsak posamezni škof določbe vsakemu posameznemu mašniku posebej razglašal? To za njihovo pravno obvezo nikakor ni potrebno (S. R. C. 8. aprila 1854, št. 3023 ad I.); saj spadamo v katoliško, od papeža kot njenega poglavarja vladano cerkev in nikakor v kako skupščino, obstoječo iz mnogih škofijskih cerkvâ, katere vsaka zase, druga poleg druge životarijo. Premislimo tudi, kar je nedavno umrli kolinski kardinal Simar dné 1. okt. 1899 v tem govoril: „Drugi utegne morda tako ugovarjati: Škof doslej gledé na liturgično petje še ni izdal nobenega splošnega ukaza in prav zato tudi nas nič ne veže. Res je, da takih predpisov od moje strani ni, vendarle sloni ta ugovor na napačnem razumenju. Določbe z ozirom na liturgično petje je že zdavnaj za vso cerkev izdala najvišja cerkvena oblast (papež in cerkveni zbori) in le-té veljajo še vedno z neprikrajšano močjo.“

Sedanji sv. oče Pij X. je izdal 1. maja 1895 še kot kardinal in patriarh beneški poseben pastirski list o cerkveni glasbi*), katero imenuje „stvar največje važnosti, stvar, kateri naj bi veljala skrb ne le patriarha, marveč vseh, katerim mora biti pri srcu čast sv. vere in posvečenje duš.“ Med drugim pravi tudi v listu: „Ker so za vsako liturgično opravilo natančno določeni teksti ter njih uvrstitev, tedaj ni dovoljeno ločiti se od tega reda, spreminjati predpisane tekste ali jih izpuščati. Zato se morajo pri vsaki slovesni (peti) maši popevati ne le *Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus* in *Agnus Dei*, ampak tudi *Introitus, Graduale, Offertorium* in *Communio*. Ako pevci nimajo muzikalij, ki bi ustrezale cerkvenim določbam, dobijo jih lahko od postavljene komisije brez števila zaznamovanih (tudi najlažjih), s katerih porabo morejo izpolniti svojo dolžnost kot kristijani, pokorni cerkvenim zapovedim.“

Če toraj papež sam naravnost imenuje krššćansko dolžnost izpolnjevati od sv. cerkve izdane predpise o cerkveni glasbi, koliko manj se smejo mašniki drzniti, javno izreči, da jih ti zakoni nev ežejo. Ali je morda to resnica, kar je nek francoski časnik pred nekoliko časom pisal, da na Francoskem galikanizem pojema, drugej pa rase? Kaj koristi vera in pobožnost brez pokorščine? V pastirskem listu preč. pruskih škofov z leta 1898.

*) Gl. „Cerkv. Glasb.“ št. 10. in 11- t. 1.

beremo: „Čista, razsvetljena vera in zvesta pokorščina do predpisov cerkve sta podlagi zdrave pobožnosti.* Ako se kdo po svojih pravicah in dolžnostih ne briga, da bi se gotovi cerkveni predpisi izvrševali, marveč še trdi, da niso obvezni, naj se potem nikar ne čudi, če se ljudje tudi ne brigajo za druge cerkvene zapovedi in za njegovo lastno avtoriteto.

Koliko da si taki duhovniki zaradi svoje nevednosti, ali zaradi pomanjkanja cerkvenega duha na časti in ugledu od strani lajkov, v ti stvari veliko bolje podučeni, škodujejo ter ponižujejo, bržkone še sami ne slutijo. Dobro mi znan gimnazijalec, kateri se je tudi mnogo bavil s cerkveno glasbo, je nameraval posvetiti se bogoslovju. A pozneje se je izjavil — da je izgubil vse veselje za-nj, ker vidi, kako malo da se duhovniki brigajo za cerkveno-glasbene predpise in kako jim naravnost nasprotujejo; izvolil si je druge študije. Ne čudimo se temu in še marsičemu, ker se sveto itak često ne obravnava sveto, ampak človeško, po človeški napačni volji v nasprotju z jasno izrečeni volji sv. cerkve.

Občni zbor

Cecilijanskega društva za goriško nadškofijo, dne 16. nov. t. l.

Po preteku dveh let se je vršil občni zbor omenjenega društva združen s cerkveno slovesnostjo ob 10. uri v prvostolni goriški cerkvi, pri kateri priliki so pevci prvostolne cerkve s pomočjo nekaterih gospodov izvajali glasbene točke lepo, natančno, vzpodbudno in sicer: Introitus in Communion koralno z orglami, Em. Adler-jevo latinsko mašo op. 2. z orkestrom, gradual, ofertorij štiriglasno brez orgel; tedaj dosti spremembe: enoglasno z orglami, štiriglasno z orkestrom, štiriglasno vokalno! Petje, kakor rečeno, je bilo vseskozi lepo dovršeno, nekaj posebnega; le orkester naj bi bil tu in tam bolj pohleven!

Ob 11. uri je bil občni zbor cecilijanskega društva v prostorih Hilarijanske tiskarne.

Predsednik dr. I. Tarlao pozdravi navzoče in pripomni, da so mnogi člani italijanske narodnosti zadržani udeležiti se zborovanja, ter predlaga, naj se volita za sedaj samo predsednik in podpredsednik. Za predsednika je bil izvoljen msgr. dr. Fr. Sedej za podpredsednika pa dr. Tarlao.

Nato je podal tajnik slov. oddelka kratko poročilo o delovanju društvenega odbora, oziroma društvenikov. Odbor je imel od zadnjega občnega zbora dve seji in skušal uresničiti sklepe, nasvete zadnjega občnega zbora. Žal, da so uspehi odborovega delovanja z večine negativni, neugodni!

Kar pa društvo ni moglo storiti kot tako, to so storili posamezni društveniki, zlasti se mora kot pohvalno omeniti požrtvovalno, trudapolno delovanje preč. gg. msgr. dr. Sedeja in župnika I. Kokošarja in P. Aleksandra na Kostanjevici. Petje v goriških cerkvah dandanes odgovarja določbam sv. cerkve; kar še ni, se bo zgodilo. Imena skladateljev: Witt, Haller, Mitterer, Schweitzer, Schöpf, Schiffels, Edenhofer, Zangl, Gruber, Filke, Perosi, Foerster, Fajgelj itd. nam pač dajejo poročstvo, da je petje, zlasti pri slovesni maši, dostojno svetišča božjega. — Dela teh skladateljev se izvajajo po goriških cerkvah: v prvostolni, na Travniku, na Placuti, pri sv. Roku, v semeniški cerkvi, na Kostanjevici. Ako se omeni, da se poje liturgično, da so se pevci v stolnici zadnji čas oprijeli koralnega petja, tedaj smo v Gorici lahko zadovoljni.

Z dežele nimamo posebnih podatkov, a tudi tam, kakor zatrjujejo posamezniki, se goji cecilijansko petje.

Za prihodnje moramo pri svojem delu zaupati v božjo pomoč in na priprošnje zavetnice cerkvene glasbe sv. Cecilije.

Blagajnik preč. gospod Fr. Setničar omenja, da znaša društvena gotovina 179 kron.

Pri posameznih predlogih omenja preč. g. župnik Grča, naj odbor poskrbi nekoliko poljudnih litanij, na kar č. g. A. Čargo poudarja, da so take že prirejene in prej izdane od društva; morda bi pač kazalo, izdati kake za moški zbor, k čemur g. Fajgelj pripomni, da lahko postreže s takimi litanijami iz svojega peresa.

Župnik Plesničar meni, da bi bilo bolj potrebno in umestno, poskrbeti in izdati koralne Introite in Communio prirejene za organiste in posebe za pevec in to za večje praznike na deželi, ker knjigi „Graduale“ in „Organum comitans“ si ne more omisliti vsak cerkveni zbor, oziroma cerkev, zlasti, ker se rabi le redkokedaj. Isti gospod opozarja na neko podobno izdajo od L. Ebner-ja, kjer je spremljava koralna prirejena triglasno.

Gledé produkcij je veleč. gosp. Čargo mnenja, naj se te pogostoma prirejajo, ker s tem se mnogo doseže, a naj nikar ne pozabijo Krasa, ki je gledé cecilijanstva prava puščava! Prva ugodna prilika za tako produkcijo bi bila, ko v Solkanu postavijo nove orgle.

Predsednik dr. Fr. Sedej pravi, da z orglarsko šolo v Gorici za zdaj ni nič, ker primanjkuje sredstev; naj se skuša vsaj nekaj doseči s tečaji za organiste, in čas naj odbor tako določi, da bo kolikor mogoče vsem udeležencem priličen; nadalje nasvetuje, naj gg. župniki pošljejo nadarjene dečke č. g. Kokošarju v poduk in orglarsko izobrazbo.

Ko še preč. g. župnik Grča priporoči zbirko božičnih pesmi iz peresa g. Fajgelja, prevzame besedo gosp. predsednik msgr. dr. Sedej in se spominja v iskrenih besedah sv. očeta Pija X., češ: Imamo papeža cecilijanca, ki je kot kardinal v svojem pastirskem listu pohvalil in blagoslovil delovanje cecilijanskih društev, in ki bo gotovo tudi skrbel, da se bodo določbe gledé cerkvene glasbe tudi dejansko izvršile; da se to tudi našemu društvu posreči, predlaga g. predsednik, naj si društvo v smislu § 8. društvenih pravil izvoli za svojega pokrovitelja, prevzv. knezo-nadškofa goriskega, kar se je radostno zgodilo.

Na predsednikov predlog je bil stari odbor slov. oddelka za daljno dobo zopet izvoljen in s tem zborovanje zaključeno.

Še živimo, še se gibljemo! Pri zadnjem poročilu je bilo pisano: „Popolna zmaga cecilijanske ideje ni več daleč“; danes pa dostavljam: Hvala Bogu! zmaga je naša! Živela cecilijanska ideja!

P. A. V.

Dopisi.

Ljutomer. Pregledovaje zadnje letnike izbornega lista „Cerkveni Glasbenik“, sem opazil, da se iz mnogih strani slovenske domovine oglašajo orglavci, ter poročajo o svojem delovanju na polju cerkvene glasbe. Žal, da moje oko doslej še nikjer ni zasledilo imena — Ljutomer! In vendar imamo tukaj za napredék cerkvenega petja vnetega organista, ki žrtvuje vse svoje dušne in telesne zmožnosti v svrhu, da bi mogel povzdigniti čast božjo z lepim in pravilnim petjem v cerkvi. Mislim, da je naš organist, gosp. Fran Zacherl, učitelj Franc-Jozefove šole, nekoliko preskromen, da bi sam svetu oznanjal svojo marljivost, zato za sedaj poročam jaz; ampak v prihodnje bo blagovolil sam seznanjati slovenske glasbenike s svojim delovanjem.

Pred tremi leti je v Ljutomeru pogorela cerkev. Ogenj, ki je provzročil veliko škode, je upepelil tudi stare orgle. Gosp. Jožef Brandl v Mariboru je izdelal nove orgle z dvema manualoma in 14 spremenil. Dovršeno delo hvali svojega mojstra! K novim orglam novega organista, — je bila občna želja župljanov in tako je priljubljeni učitelj gosp. Fran Zacherl zasedel orglavski stol.

Gospodu organistu je na razpolago dvojni pevski zbor: moški in mešani. Prvi šteje 29 grl in sicer 14 tenoristov in 15 basistov, drugi pa sestoji iz 5 sopranov, 6 altov, 4 tenorov in 5 basov.

Sicer je v Ljutomeru ljudsko petje še v navadi. Le-to slovi že od nekdaj, a sedanjí g. organist ga je povzdignil na višek tako, da je gotovo med najboljšimi v lavantinski škofiji. Ko nešteta množica vernikov, ki je napolnila še zadnji kotiček velike hiše božje

povabljena od spretno roke organistove, veličastno povzdigne svoje glasove in v lepo ubranem petju daje duška svojemu nabožnemu čuvstvovanju: se ti nemara prikrade tiha solza iz oči, ker čutiš, da je temu ljudstvu služba božja lahko breme in sladek jarem, da ne izpolnjuje božje zapovedi prisiljeno, marveč veselo prepevaje iz ljubezni do Boga. Da, to naredi vtis, to nas spominja prvih kristjanov. Zato so se pa tujci opetovano kaj laskavo izražali o lepoti ljudskega petja v Ljutomerski cerkvi. Ako pa mi, ljubeznivi bralec, težko verjameš, pridi in čuj.

O večjih in manjših praznikih in o posebnih prilikah nastopi pevski zbor, bodisi moški, bodisi mešani. O manjših praznikih poje zbor tudi slovenski, in sicer mašne pesmi Belarjeve, Laharnerjeve in pa iz „Slava Bogu“ I. zvezek za mešani zbor, izdala o. Angelik Hribar in o. Hugolin Sattner. Pri darovanju se pojejo Marijine pesmi Ig. Hladnikove op. 45. in Pogačnikove, op. 8. Razven iz teh zbirk poje zbor tudi iz „Cecilije“ nova izdaja I. in II. zvezek. Nadalje se pojejo za darovanje pesmi dotičnega praznika in cerkvenemu času primerne skladbe, kakor adventne, božične, postne, velikonočne, ali pa pesmi v čast svetnikov, katere cerkev praznuje ravno na dotično nedeljo ali praznik. Obhajilne in Jezusove pesmi so ponajveč Ig. Hladnikove in o. Angelika Hribarja iz „O sacrum convivium“ op. 39. Moški zbor pa jemlje iz Foersterjevih „Cantica sacra“. Slovenske blagoslovne se pojejo Ocvirkove in Bervarjeve.

O velikih praznikih in slovesnostih pa je petje latinsko in kolikor mogoče uravnano po liturgičnih predpisih. Prednašajo se mašne pesmi in sicer od skladateljev: Jaspers, Wagner, K. Leitner, nadalje Ig. Hladnikova „Missa in hon. sacr. Rosarii B. M. V.“, op. 19. in o. Ang. Hribarja „Missa in hon. s. Antonii“. — Gradualia se pojejo Ant. Foersterjeva, za ofertorije pa skladbe iz „Enchiridion“. op. X. Jožefa Hanisch. — Pri blagoslovu s presv. Rešnjim Telesom se izvajajo nekateri „Tantum ergo“ iz Cecilije.

Posebno častno moram omeniti, da nas je gospod Zacherl 4. vinotoka presenetil s koralnim Credo iz „Organum comitans ad ordinarium Missae“ od Witta. Slišali smo tudi isti dan mogočno M. Hallerjevo „Alme Deus“.

Pri črni sv. maši poje organist navadno sam in sicer dvojno „Missa pro defunctis“ od o. Ang. Hribarja (A moll), en requiem pa iz „Cantica sacra“ od Witta. Pri asistiranih črnih sv. mašah pa zbor poje Hladnikove in sicer op. 34. in 23. — Na pogrebni dan gosp. dekana Ivana Skuhala je zbor izborno pel Hladnikov „requiem“ op. 23.

Navadne dni poje pri petih sv. mašah organist sam. Poseben užitek nam je nudil 6. november. Počastil nas je s svojim obiskom naš rojak, mladi skladatelj g. Francišek Sal. Spindler iz Maribora. Ob tej priliki je orglal pri peti sv. maši, g. Zacherl pa je pel mašno iz „Slava Bogu“ potem pa iz „Slava Jezusu“ št. 2. in 29. Povpraševali smo se, ali smo v Ljutomeru, ali se v kaki stolnici divimo muzinim sinovom.

Za god sv. Cecilije, zaveznice cerkvene glasbe, je bil primeren cerkveni govor o sv. devici in mučenici Ceciliji, kakor tudi o pomenu dobrega, pravilnega cerkvenega petja. Pevski zbor pa je počastil svojo varuhinjo s tem, da je predaval, dasi ne liturgično, vendar pa mašno pesem Laharnerjevo, ki je komponirana v cecilijanskem duhu. Za darovanje se je pela veličastna vloga „Posvečenje sv. Cecilije“ od H. Götze.

Gospod učitelj Fran Zacherl še ni dve leti v orglavski službi, pa priznati se mu mora, da je v tem kratkem času mnogo storil. Čast vrlemu možu! Tako naprej!

Ker smo dobili Ljutomeržani novega dekana v osebi mnogočast. gosp. Martina Jurkovič, ki so prav vneli tudi za pravilno, lepo cerkveno petje, ki bodo za njega povzdigo storili vse, kar je v njih močeh, zato upamo, da se bo v Ljutomeru cerkveno petje dobro razvijalo pod varstvom sv. device Cecilije.

I. E. K.

Metlika. — Prišel je gospodar k svojemu hišniku, in zahteval od njega račun. — Kaj ne gospod urednik, tudi Vi bi že lahko zahtevali od mene račun, od zadnjega poročila v Vašem cenjenem listu.

Da se pa tudi pri nas na Belokranjskem gibljemo v cerkvenem petju, evo Vam dopis iz našega prijaznega mesta. Kakšno je bilo petje v naši župni cerkvi pred nekaj časom, nočem sporočati, o tem naj cenjeni bravec pogleda št. 9. l. 1901. Za sedaj le rečem: Mi gremo najprej, mi gremo naprej — mi strelec!

Takoj v začetku pevskih vaj oglasilo se je precej fantov in deklet (prav veliko sta pripomogla veleč. gg. kaplana J. Horvat in K. Gnidovec), kateri so vztrajno hodili k vajam čeravno nekateri uro daleč. Čast jim! V začetku je šlo nekoliko težavno, a ne dolgo, ker tukajšnje ljudstvo ima precej nadarjenosti in čuta za petje.

Sedaj šteje naš cerkveni pevski zbor 36 moči in sicer: 10 sopranov, 10 altov, 8 tenorov in 8 basov. Pojemo pa skladbe le-teh skladateljev: A. Foerster, P. A. Hribar, P. H. Sattner, I. Hladnik, J. Pogačnik, Al. Mihelčič in dr. Posebno dobro nam tudi služi „Cecilija“ družbe sv. Mohorja.

Dne 6. t. m. je bil sv. Miklavž, patron naše župnije. Sveta maša je bila slovesna z asistenco, pri kateri se je pelo sledeče: Introitus, Graduale, Comunio, koralno, Missa s. Familiae Jesus Maria et Joseph, zložil Ig. Hladnik; Offertorium recitando, potem „Ego sum panis vivus“ Ig. Hladnik. Po zauživanju „O salutaris hostia“ Al. Mihelčič, potem „Comunio“ koralno. Tantum ergo in Genitori koralno.

Petja nočem jaz sam kritikovati, rečem le to, kar so mi drugi zatrjevali, da se je prav lepo proizvajalo.

Toraj, kakor vidite, se tudi pri nas že precej dobro držimo. Nekaj nas pa vendar ovira, da ne moremo vsake skladbe tako peti, kot bi jo radi in to so naše orgle, katere so vedno prehlajene. Skoraj gotovo imajo sušico, ker jim v grlu precej cvili in kašelj jih tudi večkrat muči in davi. No, pa tudi do novih utegnemo kdaj priti, čeravno morda ne tako kmalu. Vsaka sila do vremena.

Omeniti moram tudi našega mil. gospoda prošta, katerim je petje jako priljubljeno in me podpirajo v vsakem oziru. Vsak pevovodja je dolžan storiti svojo dolžnost, a s tem večjim veseljem jo stori, ako vidi, da se mu gre na roko. Toliko za sedaj, drug č več in marsikaj.

Alojzij Mihelčič, organist.

Na Jesenicah se je praznik sv. Cecilije lepo obhajal. Dopoldne je bila v cerkvi slovesna sveta maša, pri kateri so peli pevci A. Foersterjevo mašo in hon. s. Caeciliae; cerkveni govor je bil o namenu in pomenu cerkvenega petja. Zvečer pa je katol. delavsko društvo priredilo zabavo, pri kateri je g. kaplan Z. abret predaval o socialnem pomenu petja in glasbe sploh, za tem pa so se vrstile pesmica za pesmico društvenega moškega in cerkvenega mešanega zbora; pa tudi tamburaši so jo vrezali.

Razne reči.

— Holandsko društvo za cerkveno glasbo „St. Gregorius-Vereeniging“ je v Utrehtu od 6.—10. septem. t. l. nenavadno sijajno obhajalo 25letnico svojega obstanka. Društveno glasilo „St. Gregorius-blad“ jo je popisalo (z raznimi govori in poročili) na 42 straneh. Štiri dni je trajal za udeležence glasbeni podučevalni kurz, zadnji dan pa je bil odločen slavnosti sami v cerkvi in zunaj cerkve. Junak slavnostnega dne je pa bil vrhovni predsedsednik mgr. Lans, ki je društvo srečno vodil vsa leta ter urejeval društveno glasilo. Uspeh njegovega delovanja ni bil zaman, kajti društvo šteje danes 219 podružnic s 3500 člani. Posnemajino Holandce!

— Sv. oče Pij X. je 13. novembra v avdienci sprejel g. dr. Fr. Haberl-a, vrhovnega predsednika „Občnega Cecil. društva“. Bil je med njima prav odkritosrčen razgovor gledé koralnih knjig „medicejske“ in „solesmeške“ izdaje. Gosp. Haberl je bil pred odhodom iz Rima še enkrat pri sv. očetu, da ga je zahvalil za krasen ciborij, darovan novi cerkvi sv. Cecilije v Resnu. Pri tej priliki se je sv. oče razgovarjal o stanju cerkvene glasbe v Rimu, o nameravani reformi in sredstvih, kojih učinki bodo gotovo vsacega prijatelja cerkvene glasbe razveselili.

— Dne 11. dec. t. l. je preteklo 100 let, ko je bil rojen veliki francoski skladatelj ter prvak instrumentalistov Hektor Berlioz; ta dan so mu rojaki in drugi občudovavci prirejali velike slavnosti.

— Z novim letom se začne tiskati 6. natis glasbenega rečnika, sp. dr. Hugo Riemann. Ta strokovni rečnik je doslej najboljši, ki jih imamo.

— Bl. g. Avgust Adamič, učitelj in pevovodja cerkvenega zbora pri sv. Petru v Ljubljani je dne 1. nov. t. l. obhajal 40 let svojega službovanja. Prejel je g. jubilar mnogo čestitk; tudi mi mu iz srca čestitamo.

Oglasnik.

IV Božičnice za moške zборе s predigrami in poigrami za orgle uglasbil Dan. Fajgelj, op. 280. Cena partituri 40 vin. Založil uglasbitelj v Gorici, Gosposka ulica 14. Tisk I. Blaznika naslednikov v Ljubljani. — Prav lep božični dar cerkvenim moškim zborom; melodija, ritmus, tempo, vse je gibčno, da označi veseli čas cerkvenega leta. Prva pesem „Poglejte, čudo se godi“ ima v tridobnem taktu lepo pastoralno melodijo; podobno uglasbena je št. 3. „Kaj mora to biti?“, pa tudi št. 4. „Pastirci ne spite!“ Št. 2. „Zveseli se žalostna zemlja!“ ima šesterodobni takt in kakor vse druge lepo božično melodijo. V vseh pesmih se menjavajo četverspevi s zborom (v prvi tudi dvoglasje), obseg tonov je vsakemu zboru primeren. Da vkljub vsi živahnosti oveva vse pesmi cerkveni duh, zato vam jamči ime skladateljevo. Vrlo priporočamo te pesmice posebno za petje pri jaslicah.

Listnica vredništva prilog.

Ob novem letu se poravnava računi. Mnogim čč. gospodom smo olajšali pošiljatev naročenih skladb lastne zaloge, da smo jim prihranili poštno stroške za povzetje. Poslali smo naročene skladbe „franco“, a še vedno čakamo poštnih nakaznic, s katerimi naj bi se poravnali računi za 12 naročil. Prosimo.

Vabilo k naročbi.

Z novim letom 1904 prične „Cerkveni Glasbenik“ svoj 27. tečaj. Dolžnost nas veže, da se konci 26. letnika iskreno zahvalujemo čč. gg. sotrudnikom za njihovo duševno in gg. naročnikom za gmotno podporo. Ti zahvali pristavimo nujno prošnjo do obojih, da nam tudi v prihodnje ostanejo zvesti ter pridobé listu še drugih dopisnikov in naročnikov; le tako je mogoče napredovati. Izhajal bode list z muzikalno prilogo vred tudi za naprej po enkrat na mesec. Današnji številki smo priložili poštno nakaznico, po kateri blagovolite poslati naročnino, ki ostane ista, kot doslej, namreč: za celo leto 4 K; udje Cecil. društva ljubljanskega in cerkve ljubljanske škofije dobé list za 3 K.

Vesele božične praznike in srečno novo leto!

Uredništvo in upravnništvo

Momenskega ulice št. 12.

Današnjemu listu je pridana 12. šte. prilog.

Odgovorni urednik lista **Janez Gujezda**. — Odgovorni urednik glasb. priloge **Anton Foerster**. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.

